

ZBORNIK REZIMEA RADOVA

XVIII SAVETOVANJE O ZAŠTITI BILJA

24–27. novembar 2025.
Zlatibor, Srbija

XVIII SAVETOVANJE O ZAŠTITI BILJA

24-27. novembar 2025. godine
Zlatibor, Srbija

Zbornik rezimea radova

Izdavač:

Društvo za zaštitu bilja Srbije
Nemanjina 6, 11080 Beograd
info@plantprs.rs
www.plantprs.rs

Za izdavača:

Prof. dr. Aleksa Obradović

Štampa:

KAKTUSPRINT, Beograd

Tiraž:

50

Beograd, 2025. godine

ISBN

978-86-83017-45-4

© 2025 Društvo za zaštitu bilja Srbije

u plastične posude, u koje je potom dodato po 5 larvi poslednjeg stadijuma razvića velikog voskovog moljca, *Galleria mellonella* (Lepidoptera: Pyralidae), koje su služile kao mamci za EPN. Tri larve su stavljene u prethodno izbušene Eppendorf epruvete zapremine 1,5 ml, dok su preostale dve larve ostavljene da se slobodno kreću u posudi kroz zemljište. Nakon 7 dana, uginule larve su premeštene u vajtove klopke u cilju izdvajanja infektivnih juvenila (IJ). Virulentnost tako izdvojenih IJ potvrđena je reinokulacijom novih larvi *G. mellonella*. Genomska DNK izolovana je iz IJ, a potom je amplifikovana ribozomalna DNK korišćenjem prajmera AB28 i TW81 i zatim ista sekvencirana. Morfološka i morfometrijska analiza urađena je za IJ, mužjake prve i druge generacije, koji su prethodno izdvojeni iz parazitiranih larvi, fiksirani u TAF-u, postepeno prebačeni u glicerol i takvi iskorišćeni za pravljenje trajnih mikroskopskih preparata. Pored nekoliko pozitivnih uzoraka na EPN, jedna izolovana populacija EPN identifikovana je kao *Heterorhabditis bacteriophora* (Nematoda: Heterorhabditidae). DNK sekvenca ove populacije pokazala je 100% sličnost sa više sekvenci ove vrste deponovanih u NCBI bazi podataka. Podaci morfoloških i morfometrijskih analiza u saglasnosti su sa opisima ove vrste u dostupnoj literaturi. Ovaj nalaz predstavlja prvu zabeleženu vrstu roda *Heterorhabditis* u Srbiji. Praktičan značaj ovog istaživanja je u dokazu autohtonosti ove vrste, što će olakšati put primeni komercijalizovanih preparata za zaštitu bilja baziranih na ovoj kosmopolitskoj vrsti EPN.

Usmeno saopštenje

MASOVNA POJAVA *Helicoverpa armigera* (LEPIDOPTERA, NOCTUIDAE)

TOKOM 2024. GODINE

Dragan Vajgand

Agroprotekt doo, Nikole Pašića 9, Sombor

vajgandd@gmail.com

Helicoverpa armigera spada u grupu najznačajnijih sovića u poljoprivrednoj proizvodnji. Dugoročna i kratkoročna prognoza ove vrste nisu precizne, jer su njene masovne pojave iznenadne. Praćenje brojnosti vrši se svakodnevno pomoću svetlosnih klopki tipa Kombinat Bečej u Somboru i Čelarevu dugi niz godina. Na osnovu prikupljenih podataka saopštavaju se signali za vršenje pregleda polja i suzbijanje.

U Somboru brojnost se prati od 1994. godine. Prosečno se uhvati 1225 leptira godišnje. Najviše leptira do sada, 10027 zabeleženo je 2003. godine. Naredna najveća brojnost do ove godine zabeležena je tokom 2021. godine –

3985 leptira. Obzirom da je tokom 2024. godine zabeleženo 5655 leptira, to predstavlja drugu najveću brojnost ikada.

U Čelarevu, brojnost se prati od 2008. godine. Prosečno se zabeleži 1925 leptira godišnje. Do sada, najveća brojnost je bila 2021. godine – 10615 primeraka, pa 2022. godine – 6017 primeraka. Tokom 2024. godine zabeleženo je 46290 primeraka pa je to ujedno i najveća brojnost do sada. Za jednu noć u Čelarevu do ove godine zabeleženo je najviše 779 leptira 27. avgusta 2021. godine. Tokom 2024. godine, 25 noći je imalo brojnost veću od do sada najveće noćne brojnosti. Najveći broj leptira 2024. godine zabeležen je 02. avgusta – 3008 primeraka za noć. Kada se uporedi sa podacima iz prethodnih godina za ovu jednu noć je zabeleženo više primeraka nego što je uhvaćeno za većinu godina, tokom cele godine!

Što se tiče dinamike leta tokom 2024, početak godine je bio uobičajen. Do 25. juna zabeleženo je u Somboru 33, a u Čelarevu 82 leptira. To jesu bile vrednosti iznad proseka za taj period, ali i ranije se dešavalo da se do 25. juna zabeleži brojnost veća od proseka, a da brojnost do kraja godine ne bude visoka. U Somboru su u datom periodu hvatani jedan do tri primerka za noć, a ono što je bilo neuobičajeno je da je u Čelarevu zabeleženo 11 primeraka za noć 26. maja. Preko 10 primeraka za noć u Čelarevu je do sada zabeleženo samo tokom 2021. i 2022. godine, a to su bile godine koje su kasnije u julu i avgustu imale visoke brojnosti. Do sada nije utvrđena korelacija između brojnosti leptira u maju i junu i godišnje brojnosti.

Nakon 25. juna usledilo je povećanje brojnosti leptira na oba lokaliteta. U periodu od 10. jula do 12. septembra brojnost leptira na svetlosnim klopama je bila visoka. Izuzetno visoke brojnosti zabeležene su krajem jula i početkom avgusta i krajem avgusta i početkom septembra. U Somboru je najveća brojnost bila 29. jula sa 428 primeraka za noć, a zabeleženo je još nekoliko vrhova brojnosti 10 i 15. jula sa 51 i 54 primerka, te 23. avgusta i 06. septembra sa po 184 primeraka. U Čelarevu, osim najveće brojnosti 02. avgusta sa 3008 primeraka, zabeležena su još tri manja vrha brojnosti sa 1983, 2200 i 1632 primerka 10. avgusta, 28. avgusta i 08. septembra.

Na osnovu dinamike leta može se zaključiti da je data vrsta leptira imala tri generacije tokom 2024. godine. Prvu tokom maja i juna, drugu od kraja juna do sredine avgusta i treću od sredine avgusta do sredine septembra.

Poster

ISTRAŽIVANJA STRIŽIBUBA (CERAMBYCIDAE, COLEOPTERA) ODABRANIH PRIGRADSKIH BIOCENOZA NOVOG SADA

Andrej Davidović¹, Dejan V. Stojanović², Aleksandra Konjević³, Vladimir Višacki², Zoran Novčić², Sreten Vasić², Saša Orlović²